

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧУВАННЯ ТА
ТОРГІВЛІ
ДВНЗ «ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
ТОВ «БЕРДЯНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ»

Федерація професійних
та фінансів
бухгалтерів та аудиторів України

Полтавська державна
аграрна академія

Факультет обліку

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН

22 жовтня 2020 р.

м. Полтава

УДК 657
П 48

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін : зб. матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 22 жовтня 2020р.). / за ред. Пилипенко К.А. Полтава : ПДАА, 2020. 785 с.

Посвідчення УкрІНТЕІ № 94

***Затверджено до друку Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії (протокол № 3 від 12.10.2020 р.)***

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств аграрної сфери.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Редакційна колегія може не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

© Полтавська державна аграрна академія, 2020

© Колектив авторів

Сусарова І.П. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ	427
Сусарова І.П. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ЕЛЕКТРОННОМУ СЕРЕДОВИЩІ	430
Тютюнник С. В. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗПОДІЛУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ	434
Тютюнник Ю. М., Бурсова Т. О. ОСОБЛИВОСТІ ВИСНОВКІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ І ДИНАМІКИ КОЕФІЦІЄНТІВ ЛІКВІДНОСТІ	439
Тютюнник С. В., Тютюнник Ю. М. ЗМІСТ І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	443
Яловега Л. В., Карпець А. А., Корсунський О. Ю. БУХГАЛТЕРСЬКА ТА ПОДАТКОВА АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ	447
Хомин П. Я. МАВПУВАННЯ ЯК СИГНАТУРА "НАУКОВИХ ПРАЦЬ" З ТЕОРІЇ БУХОБЛІКУ	451
Шишкова Н.Л., Близнюк В. М. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ЗМІНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ	454
Шишкова Н.Л., Сидоренко Н.А. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	458

СЕКЦІЯ 4 ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ

Грибовська Ю. М., Ходаківська Л. О. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ	464
Дугар Т. Є., Левченко З. М. СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИЙ АУДИТ: ПРОБЛЕМИ ПОЄДНАННЯ ТА ГАРАНТІЇ	469
Капленко Т. С. РИНОК АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	474
Книшек О. О., Зав'ялова А. С. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА	479
Книшек О.О., Синельник В. С. АУДИТОРСЬКА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ БЕЗПЕРЕРВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	483
Міхєєва К. Р., Романченко Ю. О. АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ	488
Ольховська Т. І. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ І СТАНОВЛЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ	493

УДК 657.42:957.375.2

Л. В. Яловега, к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського
обліку та економічного контролю,
А. А. Карпець, О. Ю. Корсунський здобувачі СВО магістр
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

БУХГАЛТЕРСЬКА ТА ПОДАТКОВА АМОРТИЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ

Анотація: У статті визначено особливості бухгалтерського та податкового обліку амортизації основних засобів та досліджено головні відмінності її нарахування відповідно до вимог Податкового кодексу України, Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» та Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Ключові слова: основні засоби, невиробничі основні засоби, амортизація, консервація, строки корисного використання, методи нарахування амортизації, вартісний критерій.

Динамічні процеси розвитку України вимагають від суб'єктів підприємницької діяльності адаптації до ринкових умов господарювання. Нині в державі функціонують, дві системи – податкова та обліково-аналітична, що регулюються різними нормативними актами й різняться між собою видами та функціями. Наразі відмінність з-поміж означених систем стосується багатьох облікових аспектів, зокрема і порядку нарахування амортизації основних засобів.

Із позиції обліково-аналітичної системи, амортизація основних засобів – це систематичний розподіл вартості активів, що амортизуються впродовж строку їх корисного використання (експлуатації) [2].

Питання нормативно-інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку амортизації основних засобів регламентується як вітчизняними, так і міжнародними стандартами. Зокрема, загальні правила обліку основних засобів, що амортизуються визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (далі – П(С)БО 7) та Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» (далі – МСБО 16), які подібні між собою, проте мають певні відмінності. Відтак, за П(С)БО 7, так і за МСБО 16 до

основних засобів належать матеріальні об'єкти, що утримуються для використання на виробництві (постачанні товарів, наданні послуг) для передачі в оренду або для адміністративних цілей, і використовуватимуться, як очікується, довше одного року. Також спільним є те, що визнання основних засобів здійснюється при виконанні двох умов. По-перше, якщо існує ймовірність, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням таких активів. По-друге, собівартість (первісна вартість) активів повинна бути достовірно визначена [2]. Водночас, ні один із стандартів не встановлює вартісної межі для об'єкта основних засобів, однак в обидвох стандартах розглядається порядок нарахування та відображення в обліку зносу (амортизації) основних засобів.

Відмінності між МСБО 16 та П(С)БО 7 стосуються, насамперед, кількості методів нарахування амортизації, зокрема, у МСБО 16 їх менше, ніж у П(С)БО 7. Міжнародний стандарт передбачає можливість застосування: прямолінійного методу, методу зменшення залишку та методу суми одиниць продукції. На противагу міжнародному стандарту, П(С)БО 7 визначає наступні методи: прямолінійний, кумулятивний, виробничий, залишкової вартості та прискореної залишкової вартості об'єктів основних засобів. Таким чином, можемо стверджувати, що у частині нарахування амортизації основних засобів, між вітчизняним та міжнародним стандартом бухгалтерського обліку існує низка спільних ознак, проте проблематика оцінки, переоцінки, визнання первісної вартості та кількості методів нарахування амортизації основних засобів мають певні відмінності.

Наразі особливої уваги заслуговує питання нарахування податкової амортизації основних засобів. Дві амортизації (у бухгалтерському та податковому обліку) нараховують тільки суб'єкти господарювання, платники на загальній системі оподаткування, тобто високодохідники, які застосовують податкові різниці.

Ведення податкового обліку врегульовано Податковим кодексом України (далі – ПКУ), проте правил нарахування амортизації основних засобів у ПКУ

немає, всі правила, як уже зазначалося, визначено П(С)БО 7, якщо суб'єкт господарювання веде облік за національними стандартами, або МСБО 16, у разі ведення обліку за міжнародними стандартами.

Основними відмінностями нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку є:

- встановлення вартісного критерію об'єктів основних засобів (для цілей податкового обліку п. 14.1.138 ПКУ встановлено межу – 20000 грн, а для цілей бухгалтерського обліку такий критерій відсутній);

- встановлення мінімальних строків корисної експлуатації об'єктів основних засобів (для цілей податкового обліку строки встановлено п. 138.3.3 і п. 138.3.3 ПКУ, а для цілей бухгалтерського обліку вони відсутні);

- виробничий метод нарахування амортизації (для цілей податкового обліку був відсутній, проте з 23.05.2020 року п. 138.3.1 ПКУ дозволено його використання за певних умов, а для цілей бухгалтерського обліку такий метод передбачено П(С)БО 7 для вільного використання);

- невиробничі основні засоби (для цілей податкового обліку амортизацію на невиробничі основні засоби не нараховують, а для цілей бухгалтерського обліку не важливо виробничого, чи невиробничого призначення основні засоби амортизація нараховується на об'єкти за загальними правилами);

- консервація основних засобів (для цілей податкового обліку з 23.05.2020 року амортизація не нараховується за період не використання основних засобів у господарській діяльності у зв'язку з модернізацією, реконструкцією, добудовою, дообладнання та консервацію, а для цілей бухгалтерського обліку нарахування амортизації припиняється лише за умови вибуття та реалізації об'єкта основних засобів).

Отже, зміни в податковому законодавстві, значно підвищили рівень гармонізації бухгалтерського та податкового обліку основних засобів, зокрема: майже однотипна їх класифікація, ідентичність методів нарахування амортизації (за винятком виробничого методу, що частково дозволений у податковому обліку), правила визначення залишкової вартості, а також визначення витрат

поліпшення свідчить про наближення правил податкової та обліково-аналітичної систем обліку в частині обліку основних засобів та порядку нарахування на них амортизації. Проте, незважаючи на позитивні зміни в законодавстві, залишилися невирішеними низка питань, зокрема: вартісного критерію об'єктів основних засобів, формування ліквідаційної вартості основних засобів, встановлення строків їх корисного використання та інші. Ці відмінності, насамперед, викликані різними підходами до формування витрат підприємства від господарських операцій із основними засобами в бухгалтерському та податковому обліку, зокрема внаслідок різної бази нарахування амортизації й різної залишкової вартості основних засобів у разі їх ліквідації чи реалізації.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 16 «Основні засоби». URL:<http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення 12.10.2020).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства Фінансів України № 92 від 27 квітня 2000 р. *Верховна Рада України*. URL:<http://www.zakon.rada.kiev.ua>. (дата звернення 12.10.2020).
3. Податковий кодекс України № 2755-VI від 2 грудня 2010 р. *Верховна Рада України*. URL:<http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 11.10.2020).